

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2022 | HR

EGSO info, POSEBNO IZDANJE: Nagrada za civilno društvo 2021.

Pogled s lokalne razine – 3. sezona, 16. epizoda – Zeleno, kako volim zeleno

Pravedna i zelena tranzicija moguća je samo uz doprinos civilnog društva. Pojedinci i organizacije diljem EU-a posvećeni su razvoju inovativnih načina borbe protiv klimatskih promjena, usmjerenih na ljude. EGSO je odlučio dobitnicima svoje Nagrade za civilno društvo 2021. proglasiti pet organizacija koje uvelike pomažu u suočavanju s izazovima klimatskih promjena. U ovoj epizodi podcasta „Pogled s lokalne razine“ pozvali smo ih da s nama podijele svoje priče.

Potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju **Cillian Lohan** pojasnio je zašto je ključno da se ne zanemari djelovanje nebrojenih pojedinaca i zajednica na terenu u području klime. **Guy de Koninck**, predstavnik dobitnika prve nagrade, udruge „Grootouders voor het klimaat“ („Bake i djedovi za klimu“, Belgija), govorio je o njihovom projektu „Naša ušteđevina za njihovu budućnost“ i naporima za promicanje međugeneracijske solidarnosti. **Monica Guiteras**, predstavnica dobitnika druge nagrade, udruge „Associació Catalana d’Enginyeria Sense Fronteres“ („Katalonska udruga inženjera bez granica“, Španjolska), govorila je o borbi protiv energetske siromaštva pomaganjem energetski siromašnim osobama da pronađu i izraze svoj glas. **Costin Dragne** iz Rumunjske upoznao nas je s projektom „educlick“ koji vodi nevladina organizacija „Ateliere fără frontiere“ („Radionica bez granica“), a kojim se promiče kružno gospodarstvo i borba protiv socijalne nepravde. Urbanistički studio Prostorož bori se protiv problematičnog rasta temperatura u Ljubljani u Sloveniji. **Zala Velkavrh** ispričala nam je sve o njihovom kreativnom projektu koji im je donio ovu nagradu. Naposljetku, s nama je razgovarao **Madis Vasser** iz koalicije zelenih nevladinih organizacija u Estoniji, koji je govorio o okupljanju raznih interesnih skupina u raspravi o prelasku zemlje s nafte iz škrljavaca na zeleniju energiju, u okviru kojeg se nikoga ne bi smjelo zapostaviti. (tk/II)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

UREDNIŠTVO

Uvodnik

BUDIMO DIO RJEŠENJA, NE PROBLEMA!

Drage čitateljice, dragi čitatelji,

najnovije izdanje Nagrade EGSO-a za civilno društvo bilo je posvećeno temi do koje mi je posebno stalo – djelovanju u

području klime.

Čovjek bi pomislio da su dosad svi postali svjesni klimatske krize koja se već događa i da je ona toliko očigledna da smo se već trebali ujediniti ne bismo li spriječili vlastito uništenje. No, iako su u tom smjeru poduzeti brojni napori, još uvijek ne činimo dovoljno.

Upravo je zato važno neprestano ponavljati da bi klimatske promjene uskoro mogle doseći točku s koje nema povratka i ugroziti opstojnost svijeta kakav poznajemo.

Stoga ne mogu dovoljno insistirati na tome koliko je važno ujediniti snage da poduzmemo nešto u vezi s klimatskim promjenama. To je odgovornost svih nas!

EGSO vjeruje da uspjeh europskog zelenog plana, kojim se EU obvezao na postizanje klimatske neutralnosti do 2050., ovisi o angažmanu i predanosti svih aktera. Lokalne organizacije i pojedinci ključni su za poticanje promjena u normama i ponašanju i time se ozelenjuju lokalna gospodarstva ili pokreće tranzicija na lokalnoj ili regionalnoj razini.

Posvetivši svoju Nagradu za civilno društvo 2021. ovoj izuzetno važnoj temi, EGSO je htio odati priznanje nedržavnim akterima za napore koje čine u području klime i predstaviti ih.

Dobitnike smo izabrali među projektima kojima se podupire pravedna i zelena tranzicija na gospodarstvo s niskom razinom emisija ugljika, a cilj nam je bio pružiti potporu postojećim projektima i potaknuti nove. Mislim da smo u tome uspjeli!

Bili smo zasuti lavinom ideja koje nam daju nadu da ovu bitku možda možemo dobiti. Primili smo projekte iz svih dijelova Europe koji se protiv klimatskih promjena bore na inspirativne i kreativne načine. Nije bilo lako odabrati dobitnike i smatramo da svaki od naših kandidata zaslužuje

priznanje. Više o svima njima možete saznati u našoj brošuri o ovogodišnjoj nagradi.

Odlučili smo nagraditi pet projekata od kojih je svaki impresivan na svoj način, i svaki od njih bavi se svladavanjem nekog od najhitnijih pitanja s kojime se suočavamo kad govorimo o tranziciji na klimatski neutralno gospodarstvo i društvo.

Svojim izuzetno važnim djelovanjem naših pet dobitnika potiču održiva ulaganja i ukazuju na vrijednu ulogu starijih generacija; problem energetske siromaštva rješavaju dajući glas energetski siromašnima; kružno gospodarstvo provode na terenu, a istodobno aktivno promiču socijalnu pravdu; protiv klimatskog zagrijavanja gradova bore se pokretanjem inventivnih i interaktivnih aplikacija; okupljaju sve dionike u energetske tranzicije i tako ih tjeraju na konstruktivne rasprave i pronalaženje prihvatljivih rješenja.

Stoga mi je na svečanosti dodjele nagrade, održanoj 9. prosinca u Bruxellesu, bila iznimna čast uručiti nagrade našim dobitnicima. U ovom broju možete pročitati više o njihovim fantastičnim projektima i upoznati ih u razgovorima koje smo s njima vodili. Pokrenut ćemo i *podcast* u kojem će nam svaki od njih nešto reći o svojim budućim planovima i o tome na koji ih je način nagrada EGSO-a motivirala na nastavak rada.

U ovom se broju možete upoznati i s dobitnicima Nagrade za građansku solidarnost za 2020., koji su upravo dobili i prestižnu nagradu u području klime u Ujedinjenoj Kraljevini. Posebno nam je bilo drago čuti koliko im nagrada EGSO-a znači i kako im je pomogla da nastave sa svojim projektima i pokrenu nove, za koje su počeli dobivati pohvale i priznanja. To nas ne čini samo ponosnima, nego i još odlučnijima da nastavimo s dodjelom naše nagrade i isticanjem odličnog rada organizacija civilnog društva i građana na terenu, koji se bave raznim pitanjima i djeluju diljem Europske unije.

Uživajte u čitanju i ne zaboravite – svi se moramo uključiti u borbu protiv klimatskih promjena i dati svoj doprinos, bez obzira na to koliko nam se naš doprinos ili žrtva činili malima ili velikima. Svi smo mi dio rješenja i vrijeme je da prestanemo biti dio problema!

Cillian Lohan

potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju

[NAGRADA ZA CIVILNO DRUŠTVO 2021. U MEDIJIMA](#)

Za vas smo odabrali nekoliko naslova članaka koje su mediji dosad objavili o Nagradi za civilno društvo 2021.

Belgija – De wereld morgen: [Grootouders voor het Klimaat wint belangrijke Europese prijs](#)

Bugarska – Politika: [Асоциация на пенсионери получи европейска награда за граѓанско общество и опазване на климата](#)

Hrvatska – Tportal.hr: [Nagradu civilnog društva posvećenu klími osvojila je belgijska udruga “Bake i djedovi za klimu”](#)

Italija – Apiceuropa: [Premio CESE per la società civile 2021](#)

Španjolska – El Diario: [Las assembleas contra la pobreza energética en Barcelona, premiadas por la UE](#)

Rumunjska – Bursa: [Țara noastră a fost premiată de Comitetul Economic și Social European pentru implicarea în acțiuni climatice](#)

NEW PUBLICATIONS

[Pogledajte projekte dobitnike Nagrade za civilno društvo 2021.](#)

Videozapis o pobjedničkim projektima možete pogledati ovdje.

[Prema pravednoj tranziciji – Kad se ho?e, sve se može](#)

EGSO je objavio brošuru u kojoj predstavlja svih pet dobitnika Nagrade za civilno društvo 2021. Oni koji žele znati više pronaći će i zanimljive činjenice o mnogim drugim izvanrednim klimatskim projektima koji su nam predstavljeni, kao i mnoštvo općih informacija o radu EGSO-a u području klime i o samoj nagradi.

Brošuru možete preuzeti ovdje:

<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-21-440-en-n.pdf>

(II)

NOVOSTI IZ EGSO-A

Nagradu EGSO-a za civilno društvo 2021. za djelovanje u području klime dobiva belgijska udruga „Bake i djedovi za klimu“

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) dodijelio je 9. prosinca nagrade za pet neprofitnih organizacija i udruga čiji kreativni i inspirativni projekti za zaštitu klime promiču pravednu i zelenu tranziciju prema niskougljičnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene.

Nagrada od 50 000 eura podijeljena je na pet nagrađenih projekata. Belgijska udruga *Grootouders voor het Klimaat* (Bake i djedovi za klimu) dobila je prvu nagradu u iznosu od 14 000 eura. Po 9000 eura primile su ostale četiri udruge.

Rangirane su kako slijedi: španjolska udruga *Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres* (Katalonska udruga inženjera bez granica), rumunjska udruga *Ateliere Fara Frontiere* (Radionica bez granica), slovenski studio za urbanističko planiranje *Prostorož* i mreža estonskih nevladinih organizacija *Eesti Roheline Liikumine / Eestimaa Looduse Fond / Keskkonnaõiguse Keskus* (Estonski zeleni pokret / Estonski fond za prirodu / Estonski centar za pravo okoliša).

Na svečanoj dodjeli nagrada, održanoj putem interneta i u Bruxellesu, predsjednica EGSO-a **Christa Schweng** čestitala je svim dobitnicima i prijavljenim kandidatima: „Projekti koje smo primili iskaz su vrijednosti i kreativnosti u raznim područjima povezanim s klimom. Čvrsto smo uvjereni da će projekti poput ovih pomoći u postizanju klimatske neutralnosti i pravedne tranzicije. EGSO odlučno podupire europski zeleni plan i uvjeren je da građani i građanke, kao i poduzeća moraju biti u središtu zelene tranzicije i da nitko ne smije biti zapostavljen.“

Potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju **Cillian Lohan** rekao je: „Za borbu protiv klimatskih promjena potrebno nam je aktivno sudjelovanje svih dijelova društva. Moramo prijeći sa savjetovanja i angažmana „odozgo prema dolje“ na model zajedničkog osmišljavanja, zajedničkog stvaranja i osnaživanja. Pozitivne priče kao što su projekti naših pobjednika pokazuju to zajedničko osmišljavanje i stvaranje. Uključuju i ljude i organizacije. To bogatstvo ideja daje nam nadu da borba protiv klimatskih promjena nikako nije izgubljena.“

DOBITNICI NAGRADE ZA CIVILNO DRUŠTVO 2021.

Ovogodišnji je pobjednik udruga iz belgijske regije Flandrije ***Grootouders voor het Klimaat* (Bake i djedovi za klimu)**, koji poručuju da se trude svojim unucima ostaviti bolji, održiviji svijet. Svojom kampanjom „Naša ušteđevina za njihovu budućnost“, udruga potiče oko 2,4 milijuna belgijskih baka i djedova da svoju ušteđevinu, koja doseže procijenjenih 910 milijardi eura u imovini, posvete održivim projektima.

Kampanja je usmjerena i na financijski sektor i vlasti, potiče ulagače i institucije da djeluju u duhu održivosti i poziva ih da prijeđu na održivo financiranje, a promiče i financijsku pismenost među učenicima. Udruga želi naglasiti ključnu ulogu koju starije osobe mogu imati u borbi protiv klimatskih promjena.

Nagradu je u ime udruge *Grootouders voor het Klimaat* primio glasnogovornik **Guy De Koninck**, koji je rekao: „Čast nam je primiti ovu nagradu, uz bok četiriju drugih sjajnih projekata. Zabrinuti smo za naš planet. Čuli smo vapaje mladih i pridružili se njihovim marševima za budućnost. Ako novac pokreće svijet,

svijet se sada kreće u pogrešnom smjeru. Potreban je zaokret i to je cilj naše kampanje. Novcem koji imamo možemo ostvariti promjene, a to je i poruka koju šaljemo vladama, bankama i drugim djedovima i bakama. Ova je nagrada važna moralna i financijska potpora našoj kampanji.“

Drugu nagradu dobila je španjolska udruga [**Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres \(Katalonska udruga inženjera bez granica\)**](#). U doba kada se 11 % španjolskih kućanstava suočava s energetske siromaštvom, ta se katalonska udruga bori za klimatsku pravdu na temelju ljudskih prava. Radi na uključivanju onih koji se suočavaju s energetske siromaštvom u tekuće rasprave o klimatskim krizama i cilj im je osnažiti ljude u nepovoljnom položaju da ostvare svoje temeljno pravo na pristup osnovnim komunalnim uslugama.

Rumunjska udruga [**Ateliere Fara Frontiere \(Radionica bez granica\)**](#) osvojila je treću nagradu. Njihov projekt *educlick* bavi se socijalnom nepravdom i podizanjem svijesti o prednostima kružnog gospodarstva. Udruga zapošljava marginalizirane osobe za obnovu otpadne električne i elektroničke opreme. Zatim opremu doniraju školama u područjima u nepovoljnom položaju i organizacijama koja rade s ranjivom djecom.

Četvrto mjesto odnio je slovenski studio za urbanističko planiranje [**Prostorož**](#), koji je stanovnike Ljubljane potaknuo na djelovanje protiv posljedica klimatskih promjena u vlastitom gradu, jednom od gradova u kojima se bilježi najbrža stopa zagrijavanja na svijetu. Projektom *Vroče točke* pozvali su ljude da najtoplije lokacije u gradu označe na digitalnoj karti i primili golem broj povratnih informacija o tome što je potrebno poduzeti kako bi se spriječilo pregrijavanje.

Peto mjesto pripalo je mreži estonskih nevladinih organizacija [**Eesti Roheline Liikumine \(Estonski zeleni pokret\)**](#) / [**Eestimaa Looduse Fond \(Estonski fond za prirodu\)**](#) i [**Keskkonnaõiguse Keskus \(Estonski centar za pravo okoliša\)**](#), koje se bore za promjenu predodžbi o obnovljivim izvorima energije u zemlji s jednim od najvećih ugljičnih otisaka u EU-u. Uspostavile su platformu za dijalog svih dionika energetske tranzicije u sjeveroistočnoj Estoniji, gdje će se industrija naftnog škriļjavca morati postupno ukinuti, što nije dočekano s mnogo oduševljenja.

NAGRADA ZA CIVILNO DRUŠTVO 2021.

Ovogodišnja tema *Djelovanje u području klime* privukla je desetke kandidata iz 24 zemlje. Prijavljeni su vrlo raznoliki projekti, što je naglasilo inovativne pristupe organizacija civilnog društva i pojedinaca u borbi protiv klimatske krize.

Nagrada je pokazala neizostavnu ulogu lokalne razine u postizanju klimatske neutralnosti do 2050., što je jedna od obveza preuzetih u okviru europskog zelenog plana. EGSO se nada da će njegova nagrada potaknuti civilno društvo da doprinosi ozelenjivanju lokalnih gospodarstava i da i dalje mijenja norme, ponašanje i sustave koji su nas doveli na rub klimatske krize.

Nagrada za civilno društvo dodjeljuje se za „izvrsnost u inicijativama civilnog društva“ i svake se godine odnosi na drugi aspekt rada EGSO-a. Tema 2019. bila je rodna ravnopravnost i osnaživanje žena, a 2020. EGSO je dodijelio jednokratnu Nagradu za građansku solidarnost posvećenu borbi protiv bolesti COVID-19.

Dodatne pojedinosti o Nagradi za civilno društvo za 2021. možete saznati [ovdje](#). (II)

Jeste li znali?

- Dobitnicu Nagrade za civilno društvo 2021., udrugu „Bake i djedovi za klimu“, u njezinu radu podupiru brojni ambasadori. Mnogi od njih dobro su poznati, ali najpoznatija je Jane Goodall, legendarna istraživačica čimpanzi i glavna svjetska stručnjakinja za tu vrstu. Gđa Goodall izabrana je za stotu ambasadoricu te udruge u listopadu 2020.
- Svaki kompjuter koji se popravi umjesto da se baci na smetlište predstavlja uštedu od 144 kg CO₂. Dobitnica naše nagrade, rumunjska udruga „Radionica bez granica“, u razdoblju od 2008. do 2021. popravila je i donirala gotovo 25 000 kompjutera – pokušajte izračunati koliko je kilograma CO₂ na taj način uštedeno!
- U okviru svojeg projekta „Vruće točke“ dobitnici iz Slovenije uhvatili su se u koštac s problemom urbanih toplinskih otoka u Ljubljani, koja je, prema nedavnim predviđanjima, grad s najbržom stopom zagrijavanja na svijetu. Predviđa se da će vremenski uvjeti u Ljubljani 2050. biti slični onima u Virginiji Beachu u SAD-u. Ista sudbina očekuje cijelu središnju Europu i Balkan, za koje se očekuje najviši porast temperature i klima slična onoj u gradovima države Teksas u SAD-u.
- Španjolska udruga „Inženjeri bez granica Katalonija“ bori se protiv energetske siromaštva zastupanjem interesa energetski siromašnih ljudi, koji čine 11 % španjolskih kućanstava. Brojke pokazuju da više španjolskih građana prerano umre od energetske siromaštva nego u automobilskim nesrećama. U 2019. broj Europljana koji svake godine umiru zbog hladnoće u svojim domovima iznosio je 100 000, a više od 50 milijuna živjelo je u domovima s krovom koji propušta ili vlažnim zidovima ili podovima. Te iste godine gotovo 80 milijuna ljudi u EU-u kasnilo je s plaćanjem režija ili ih nisu bili u mogućnosti platiti.
- Naša pobjednica, mreža estonskih nevladinih organizacija za zaštitu okoliša, promiče prijelaz na obnovljive izvore energije organiziranjem korisnih dijaloga među svim dionicima. Predvodnica u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora u EU-u je Švedska, iako su i Norveška i Island dosad imali veći udio obnovljivih izvora energije u opskrbi primarnom energijom. Od svih država EU-a najmanji udio obnovljivih izvora energije ima Malta.

Vijesti o prethodnim dobitnicima

Misija smanjenja otpada: ništa novo u '22.

Jedan od lanjskih dobitnika EGSO-ove Nagrade za građansku solidarnost, *Cherwell Collective* iz Ujedinjene Kraljevine, upravo je dobio prestižnu nagradu za klimu u Ujedinjenoj Kraljevini za svoj novi projekt kružnog gospodarstva. To neprofitno poduzeće sa sjedištem u Oxfordu našu je nagradu osvojilo 2020. za opskrbu

hranom potrebitih građana tijekom pandemije bolesti COVID-19 i prenošenje znanja o tome kako uzgajati vlastitu hranu i na najbolji način iskoristiti višak prehrambenih proizvoda.

Iznos koji su dobili od nagrade EGSO-a u međuvremenu su iskoristili za povećanje potpore ranjivim osobama, ali i za postizanje napretka u misiji smanjenja ugljičnog otiska svoje zajednice. Postali su vodeći partner u novom projektu „Waste Innovation Station Headquarters“ (WISH) u Oxfordshireu (Ujedinjena Kraljevina).

Taj se projekt temelji na viziji kružnog gospodarstva u kojem se ništa novoga ne kupuje sve dok se ne iscrpe sve mogućnosti korištenja predmeta koji su u opticaju. Projekt je već započeo kampanjom naziva „Nothing new in 22“ („Ništa novo u '22.“), u kojoj se od pojedinaca traži da se obvežu da 2022. od jedne vrste robe neće kupiti ništa novoga. Projekt je već naišao na veliki entuzijazmom i široku podršku u Ujedinjenoj Kraljevini. *Cherwell Collective* je 25. siječnja primio novčana sredstva iz klimatskog fonda Nacionalne lutrije (National Lottery Community's Climate Action Fund) kojima će se financirati projekt WISH.

Osnivačica poduzeća **Cherwell Collective dr. Emily Connally** EGSO-u je izjavila da je EGSO-ova nagrada tom neprofitnom poduzeću donijela velike promjene.

„Nagrada EGSO-a dijelom je bila inspiracija za naš novi projekt i doprinijela njegovu financiranju. Znam da naš uspjeh ne bi bio moguć bez EGSO-ove nagrade koja nam je otvorila vata. Budući da smo novo poduzeće, ta nam je nagrada dala legitimitet i priznanje za naše inovacije. Bezuvjetno nam je dala sredstva, što nam je omogućilo da zajednicu upitamo što želi. Ta smo sredstva sačuvali i iskoristili kako bi smo ostvarili želje naših korisnika“, rekla je **dr. Connally**.

U provedenim anketama korisnici nisu izrazili potrebu za određenom vrstom hrane već zajedničku želju za dobivanjem „bilo čega što bi inače propalo“.

U skladu s njihovim željama **Cherwell Collective** i njegovi partneri pokrenuli su projekt WISH koji obuhvaća više od 50 000 ljudi i osmišljen je da zajednici pomogne da smanji svoj ugljični otisak podizanjem svijesti i pružanjem konkretnih savjeta o tome kako smanjiti količinu otpada.

Dio projekta WISH jest i interaktivni muzej posvećen znanosti u kojem su svi izložbeni primjerci izrađeni od otpada, u kojem se javnost informira o ugljičnom otisku tog otpada i gdje se organiziraju radionice i dijele paketi „uradi sam“ u vezi sa smanjenjem otpada, popravljanjem predmeta i smanjenjem upotrebe/potražnje za novim proizvodnim linijama.

„Tražimo od ljudi da se obvežu da će podržavati kružno gospodarstvo. Da popravljaju ili prenamjenjuju predmete, da ih daruju i da se, povrh svega, othrvaju porivu da kupe nove proizvode kada je dostupno tako mnogo prethodno korištenih stvari“, rekla je **dr. Connally**.

Čestitamo, Emily i *Cherwell Collective*! EGSO je iznimno ponosan na vas te je sretan i zadovoljan što je uspio doprinijeti vašem izvanrednom projektu!

DOBITNICI SU NAM REKLI

Ostavimo održivo nasljeđe

Grootouders voor het Klimaat (Bake i djedovi za klimu) smatraju da stariji od 55 godina imaju važnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena - njihov pobjednički projekt „Naša ušteđevina za njihovu budućnost” potiče starije osobe da mudro

ulažu novac za dobrobit našeg planeta i da svojim unucima ostave bolji i održiviji svijet. Te „bake i djedovi“ sada rade na drugim uzbudljivim projektima koji redom promiču međugeneracijsku solidarnost i održivo ulaganje.

EGSO info: Što vas je potaknulo da započnete ovaj projekt ili inicijativu?

Guy De Koninck: Kao ljudi od 55 godina nadalje, svjesni smo svoje odgovornosti za klimu i snage koju nam naš kolektivni financijski kapacitet daje da doprinosimo prelasku na gospodarstvo prihvatljivo za klimu. Teško je znati kako se točno koristi taj kapital, tj. naša ušteđevina, te nam je kao klijentima teško utjecati na to. Istodobno je društvu potreban kapital kako bi se strukturiralo u skladu s održivijim načelima. Ta se dva mehanizma mogu bolje koordinirati.

Kako je vaš projekt primljen? Jeste li dobili povratne informacije od osoba kojima ste pomogli? (Možete li navesti neki primjer?)

Kampanja koju smo proveli dobila je veliku podršku medija i udruga starijih osoba. Na primjer, udruga NEOS organizirala je radionicu s nama i objavila tekst o tome u časopisu svojih članova i članica. Naša razmišljanja i odlučne rasprave s financijskim sektorom i ministrima naišle su na veliko odobravanje.

Kako ćete ova financijska sredstva upotrijebiti za daljnje pružanje pomoći u zajednici? Planirate li već neke nove projekte?

Sada radimo na vodiču za održiva ulaganja, međugeneracijskoj radionici za srednjoškolsko obrazovanje i suradnji s drugim nevladinim udrugama. Želimo dodatno razviti kampanju prezentacijama i radionicama za udruge starijih osoba i škole te ih opsežnije promicati i podupirati. Razmatramo i alternativne oblike širenja informacija, kao što su društvena igra i verzija kampanje na francuskom jeziku.

Što biste savjetovali drugim organizacijama, kako mogu postići rezultate pomoću takvih aktivnosti i programa?

Okupite kompetentan i entuzijastičan tim za vođenje kampanje i dovoljno proučite temu kako biste potkrijepili svoju poruku. Pobrinite se za to da se prepozna stručnost vašeg tima, i u komunikaciji se koristite svim suvremenim kanalima kako biste dopri do najniže razine.

Koliko ste optimistični kada je riječ o izgledima EU-a da postigne ciljeve zelenog plana?

To je povijesno značajan doprinos ekološkoj tranziciji. Provedba ciljeva u praksi najveći je izazov. Mi, djedovi i bake, želimo pridonijeti djelovanju za zaštitu klime.

Vrućina gradskog asfalta

U želji da sazna što Ljubljančani i Ljubljančanke misle o pregrijavanju grada i frustriran nedjelovanjem općinskih vlasti u tom pogledu, urbanistički studio Prostorož pokrenuo je projekt *Vroće točke* i pozvao ljude da na digitalnoj karti označe najtoplije lokacije u gradu. Projekt je naišao na iznenađujuće velik odjek i među stanovništvom i u medijima, a izneseni su konkretni prijedlozi o tome kako riješiti problem pregrijavanja gradova. Zala Velkavrh iz Prostoroža odala nam je tajnu uspjeha projekta, kao i buduće planove tog studija.

EGSO info: Što vas je potaknulo da započnete ovaj projekt?

Zala Velkavrh: Napola frustracija, a napola znatiželja. Iako su općinske vlasti dobro upoznate s posljedicama klimatskih promjena i urbanim toplinskim otocima, poduzeto je tek malo mjera. S druge strane, zanimalo nas je kako Ljubljančani i Ljubljančanke preživljavaju ljetne vrućine u gradu.

Kako je vaš projekt primljen? Jeste li dobili povratne informacije od osoba kojima ste pomogli? Možete li navesti neki primjer?

Kreirali smo vrlo jednostavnu internetsku aplikaciju i očekivali skroman odaziv. Na naše iznenađenje, i stanovništvo i mediji pokazali su zanimanje i pridružili se inicijativi. Ljudi su za manje od tri tjedna dodali 700 „vrućih točaka“ širom grada!

Kako ova financijska sredstva namjeravate upotrijebiti za daljnje pružanje pomoći u zajednici? Planirate li već neke nove projekte?

Sredstva ćemo ponovno uložiti u Ljubljanu. Jedna od gradskih lokacija s naročito problematičnim toplinskim otokom jest sveučilišni klinički centar, najveći medicinski centar u zemlji. Uslijed pandemije javni prostor oko bolnica dobio je novu ulogu – postao je čekaonica, prostor u kojem radnici provode stanke, a kad je broj zaraženih COVID-om 19 bio manji nego danas, tamo su se pacijenti nalazili s rodbinom. Želimo surađivati s gradom Ljubljanom, predstavnicima bolnica, pacijentima i zdravstvenim djelatnicima kako bismo unaprijedili bar neke mikroprostore, odnosno učinili ih hladnijima i ugodnijima.

Što biste savjetovali drugim organizacijama u vezi s tim kako polučiti rezultate u ovoj vrsti aktivnosti i programa?

Tema nam nije bila budućnost, nego smo pokušali razumjeti kako ljudi već danas doživljavaju posljedice klimatskih promjena. Koristili smo se jednostavnim jezikom i usredotočili se na svakodnevno (proživljeno) iskustvo pješaka, biciklista i drugih korisnika javnog prostora, a odjek je bio vrlo dobar. Klimatske promjene više nisu samo apstraktna prijetnja.

Koliko optimistično gledate na izgled da EU postigne ciljeve zelenog plana?

Vrlo smo pesimistični, s obzirom na razvoj događaja u vezi sa zelenom energijom potkraj godine i s obzirom na to da nijedna država EU-a nije postigla ciljeve iz Pariškog sporazuma.

Uključite se

Tri estonske nevladine organizacije - Estonski zeleni pokret, Estonski fond za prirodu i Estonski centar za pravo okoliša - kojima je dojadilo slušati uvijek iste izgovore odlučile su aktivno se uključiti i okupiti razne dionike na raspravi o pravednoj tranziciji u toj zemlji koja ima jedan od najvećih ugljičnih otisaka

na svijetu. Njihov komunikacijski projekt naglasak stavlja na sjeveroistočnu regiju u kojoj je nafta iz škrljavca i dalje glavno gorivo i u kojoj većina radnih mjesta ovisi o toj industriji, koju će trebati postupno ugasiti. Znale su da rasprava neće biti jednostavna, ali rezultati su ohrabrujući.

EGSO info: Što vas je potaknulo na ovaj projekt, odnosno inicijativu?

Madis Vasser: Estonski zeleni pokreti već desetljećima pozivaju na postupni prestanak korištenja fosilnih goriva, ali odgovori na taj zahtjev bili su uvijek isti: Što ćemo s radnim mjestima? Što s ekonomijom? To je preteško, tko će preuzeti odgovornost? itd.

Tako su tri nevladine organizacije 2018. odlučile pokrenuti zajednički projekt u namjeri da svim dionicima povedu konstruktivan dijalog o pravednoj tranziciji s nafte iz škrljavca, koja je naše glavno gorivo.

Kako je vaš projekt prihvaćen? Jeste li od ljudi kojima ste pomagali dobili povratne informacije? (Možete li navesti neki primjer?)

Projekt je dobro prihvaćen. Predstavnici svih strana zaista su se okupili na raspravi o tim pitanjima. Predstavnik jedne općine u regiji u kojoj postoji industrija proizvodnje nafte iz škrljavca kasnije je rekao da je očekivao još jedan beskorisni sastanak o zaštiti okoliša, ali da je susret zaista imao smisla.

Za vrijeme i nakon projekta bili smo u bliskom kontaktu s lokalnim stanovništvom, predstavnicima industrije i vlasti. Djelomično je i zahvaljujući tom umrežavanju Estonija jedna od prvih država članica koja je finalizirala teritorijalni plan za pravednu tranziciju za Fond za pravednu tranziciju.

Kako namjeravate upotrijebiti ta financijska sredstva za daljnje pružanje pomoći u zajednici? Planirate li već nove projekte?

Sredstva ćemo upotrijebiti za proširenje nekih aktivnosti iz inicijalnog projekta, primjerice, za koordiniranje opsežne mreže nevladinih organizacija za klimu koja potiče suradnju među lokalnim organizacijama o klimatskim pitanjima.

Potpura se koristi i za razvoj projekata za praćenje, koji su sada više usmjereni na lokalnu razinu.

Koji biste savjet dali drugim organizacijama kako bi od aktivnosti i programa ove vrste postigle željene rezultate?

Ono što je rečeno na jednoj od edukacija programa EU-a za klimu (EUKI): „aktivno se uključite“ i „ne bježite od konflikta“. To znači da se ne smijemo bojati ući u kontakt s raznim dionicima jer možda upravo sada razmišljaju slično kao vi.

Istodobno morate imati u vidu da neki dionici u početku možda neće jedni drugima vjerovati ili da će imati vrlo različite ideje o tome što želite postići suradnjom. Stoga se, umjesto izbjegavanja tih pitanja, pripremite na konflikte i rješavajte ih.

U kojoj mjeri gajite optimizam da će EU uspjeti ostvariti ciljeve iz zelenog plana?

Mislím da ćemo na kraju zbog stanja okoliša postati još ambiciozniji nego što trenutno jesmo i te ciljeve ostvariti sustavnijim promjenama u stilu života i obrascima potrošnje jer ne postoji drugi izvediv način ublažavanja najtežih posljedica ekološke i klimatske krize.

Rumunjsko rješenje povoljno za sve

Fantastični projekt Educlick rumunjske udruge *Ateliere Fără Frontiere* (Radionica bez granica) na impresivan način objedinjuje dva goruća pitanja današnjice - socijalnu pravdu i kružno gospodarstvo: zapošljava osobe iz ranjivih skupina na obnavljanju otpadne električne i elektroničke opreme. Nakon popravka ta se oprema donira školama u područjima u nepovoljnom položaju. Costin Dragne iz te nevladine organizacije rekao nam je nešto više o radionici i o tome što nagrada EGSO-a znači za njihov rad.

EGSO info: Što vas je potaknulo na pokretanje projekta?

Costin Dragne: Educlick, prva radionica udruge *Ateliere Fără Frontiere*, pokrenut je 2008. radi rješavanja dvaju socijalnih i okolišnih pitanja: malih mogućnosti zapošljavanja osoba iz ranjivih skupina i velike količine električne i elektroničke opreme koja završi na otpadu bez recikliranja ili ponovne uporabe.

Program doniranja računala koji danas vodimo sa školama diljem zemlje izravno odgovara na ta dva socijalna pitanja: podržava obrazovanje u područjima u nepovoljnom položaju te ujedno promiče koncept ponovne uporabe, proces koji je neusporedivo okolišno prihvatljiviji zbog nižeg ugljičnog otiska.

Kako je vaš projekt primljen? Jeste li dobili povratne informacije od osoba kojima ste pomogli? Možete li navesti neki primjer?

Škole, nevladine organizacije i javne ustanove koje su sudjelovale u našim projektima pozitivno su odgovorile na naš poziv. Uz njihovu smo pomoć tijekom 13 godina djelovanja izgradili mrežu partnera u obrazovanju putem kojih smo donirali više od 23 000 računala za više od 500 000 korisnika. Mnogi naši partneri iz područja obrazovanja skrenuli su nam pozornost na drugu opremu koja im je potrebna za držanje koraka s digitalizacijom: kopirni aparati, videoprojektori, interaktivne bijele ploče itd. Stoga smo lani počeli diversificirati aktivnosti radionice u nastojanju da u proces popravljivanja i doniranja školama uvedemo nove vrste opreme.

Kako ćete ova financijska sredstva upotrijebiti za daljnje pružanje pomoći u zajednici? Planirate li već neke nove projekte?

Naša ekipa već radi na organiziranju novih projekata kojima ćemo 2022. opremiti više od 200 rumunjskih škola digitalnom opremom popravljenom u sklopu radionice Educlick. Ovaj će se novac upotrijebiti za

provedbu tih projekata, posebno za modernizaciju infrastrukture radionice za popravak (zaštitna oprema, logistički materijal, alati itd.).

Što biste savjetovali drugim organizacijama u pogledu postizanja rezultata u takvim aktivnostima i programima?

Smatramo da se naš poslovni model može s lakoćom prenijeti u sve druge države članice Europske unije, zbog čega potičemo organizacije iz svih zemalja da uspostavljaju održiva partnerstva s privatnim i javnim sektorom.

Najvažniji korak za uspjeh programa kao što je Educlick jest suradnja s ustanovama i poduzećima koji uz pomoć ponovne uporabe rashodovanih IT uređaja žele pozitivno utjecati na borbu protiv klimatskih promjena i digitalizaciju obrazovanja.

Koliko ste optimistični u pogledu izgleda EU-a za postizanje ciljeva zelenog plana?

Pozitivan okolišni učinak civilnog društva kakav smo zapazili kod naših kolega iz drugih zemalja nesumnjivo je povećao naše uvjerenje da će EU moći postići ciljeve zelenog plana.

Dokle god budemo promicali iskustva drugih aktera u zelenom sektoru i učili od njih, definitivno imamo šansu pretvoriti EU u uzor okolišne prihvatljivosti.

Što se tiče nas osobno, treće mjesto u natječaju za Nagradu za civilno društvo jača našu želju da u predstojećim godinama još više pridonosimo tom cilju, i to posebno sada kad znamo da imamo podršku i ohrabrenje na europskoj razini.

Osnaživanje energetske siromašnih

Odlučna u namu da promijeni predodžbu o osobama koje se suočavaju s energetske siromaštvom kao o bespomoćnim žrtvama, organizacija *Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres* (Katalonska udruga inženjera bez granica) počela je organizirati kolektivne skupove kako bi pružila platformu onima koji imaju slab pristup energiji ili vodi te onima koji se muče s

plaćanjem računa. Mònica Guiteras iz udruge otkrila nam je da te tribine daju siguran prostor blizak tim ljudima i omogućuju im da se ne gledaju kao žrtve, nego protagonisti i pokretači promjene u energetske tranziciji.

EGSO info: Što vas je potaknulo da započnete ovu inicijativu?

Mònica Guiteras Blaya: Posljedicama energetske siromaštva dosad se pristupalo iz perspektive socijalne skrbi, čime se ljude etiketira kao žrtve ili čak krivce za „lošu” potrošnju. Smatrali smo da je potrebno ponuditi transverzalniji pristup i obitelji u energetske siromaštvu osnažiti tako da budu protagonisti i pokretači promjena u aktualnoj energetske tranziciji.

Kako je vaš projekt primljen? Jeste li dobili povratne informacije od osoba kojima ste pomogli? Možete li navesti neki primjer?

Sudionici smatraju da je ova inicijativa prijeko potrebna jer se često osjećaju bespomoćnima pred velikim opskrbljivačima ili pristup upravnih tijela doživljavaju vrlo birokratskim. Kolektivne tribine o energetsom siromaštvu dotičnim osobama pružaju siguran i blizak prostor u kojem se nikoga ne osuđuje i nitko ne zna više od bilo koga drugog. Umjesto toga, riječ je o prostorima za izgradnju razumijevanja svačijih iskustava kako bismo mogli živjeti bolje, s više informacija na raspolaganju, i aktivno sudjelovati u društvu.

Kako namjeravate upotrijebiti ova financijska sredstva za daljnje pružanje pomoći u zajednici? Planirate li već nove projekte?

Nagrada koju smo primili od velike je pomoći za povećanje odjeka projekta. Još uvijek ne uspijevamo doprijeti do mnogih marginaliziranih ljudi, a neki od njih čak nisu ni svjesni da te tribine postoje. Pomoći će nam i da na inovativan i konkretan način dopremo do pogođenih osoba. U tom smo pogledu tijekom ove pandemije morali potpuno promijeniti pristup i počeli organizirati tribine na kojima je prisutnost sudionika dijelom bila moguća fizički, a dijelom na daljinu. Rad na inovacijama, širenju informacija i komunikaciji, radi uključivanja što više što raznolikijih sudionika, jedan je od glavnih ciljeva koji smo si zadali s obzirom na ovo priznanje i financijska sredstva.

Koji biste savjet dali drugim organizacijama kako bi od aktivnosti i programa ove vrste postigle željene rezultate?

Nama se ključnim pokazao bliski kontakt s lokalnim organizacijama, izvan uobičajenih sektora u kojima djeluje naša udruga. Iako se mi prije svega bavimo okolišem, na ovom smo projektu uspostavili značajna lokalna partnerstva s pokretima za dostojne stambene uvjete i udruženjima stanovnika gradskih četvrti.

U kojoj mjeri gajite optimizam da će EU uspjeti ostvariti ciljeve iz zelenog plana?

Ključ za postizanje tih ciljeva mora biti socijalna pravda jer će samo tako predstojeća tranzicija biti i pravedna i zelena. Kao društvo moramo uložiti velike napore kako bismo utjecali na vlasti i upravna tijela na različitim razinama radi postizanja ciljeva uz osiguravanje socijalne zaštite te sudjelovanje i osnaživanje građana.

Urednici

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Suradnici u ovom broju

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Laura Lui (ll)
Agata Berdys (ab)
Kersten Thomas (tk)

Koordinacija

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546 94 76
E-pošta: eescinfo@eesc.europa.eu

EGSO info objavljuje se devet puta na godinu tijekom plenarnih zasjedanja EGSO-a. ? EGSO info dostupan je na 23 jezika.

EGSO info ne predstavlja službeno izvješće o radu EGSO-a; informacije o tome dostupne su u Službenom listu Europske unije ili drugim publikacijama Odbora.

Umnažanje je dopušteno ako se EGSO info navede kao izvor te primjerak pošalje uredniku.

02/2022